

Kitaabka Daanyeel – Boqol iyo Kow

Rasuulka Axdiga: Ka Bilaabashada Daahirinta ilaa Sifaynta Buuxda

Jeff Pippenger

2024-02-29

Toddobaadkii Masiixu axdiga ku adkeeyey waxay u taagnayd muddadii ka bilaabatay baabtiiskiisa ilaa markii Masiixu qoduska jannada dhexdeeda istaagay xilligii dhagax-ku-dhufashadii Istefanos.

Laakiin isagu, isagoo ka buuxa Ruuxa Quduuska ah, ayuu cirka si deggan ugu fiiriyey, oo arkay ammaanta Ilaah iyo Ciise oo taagan midigta Ilaah, oo wuxuu yidhi, Bal eega, waxaan arkaa samooyinkii oo furmay iyo Wiilka Aadanaha oo taagan midigta Ilaah. Markaasay cod weyn ku qayliyeen, dhegahoodana way qabsadeen, oo isku duubni ayay ugu soo ordeen; magaalada dibaddeedana way u saareen, wayna ku dhagxeen; markhaatiyaashiina dharkoodii waxay dhigeen nin dhallinyaro ah cagihisa, kaas oo magiciisu ahaa Saa'uul. Oo waxay dhagxinayeen Istefanos, isagoo Ilaah baryaya oo leh, Rabbiiyow Ciise, ruuxayga qaado. Markaasuu jilba joogsaday, oo cod weyn ku qayliyey, Rabbiiyow, dembigan ha ku soo oogin. Oo markuu waxaas yidhi, wuu seexday. Falimaha Rasuullada 7:55–60.

Markii Istefanos la dhagxiyey oo Miikaa'iil istaagay, injiilkii wuxuu u gudbay dadka aan Yuhuudda ahayn, waayo ilaa wakhtigaas injiilku wuxuu ku koobnaa Yuhuudda.

Markaasaa malaa'igtii tidhi, “Oo wuxuu axdiga la adkayn doonaa kuwa badan hal toddobaad [toddoba sannadood].” Toddoba sannadood ka dib markii Badbaadiyuhu bilaabay adeeggiisii, injiilka waxa si gaar ah loogu wacdiyi lahaa Yuhuudda; saddex sano iyo badh Masiixa qudhiisu; dabadeedna rasuulladu. “Toddobaadka badhtankiisa ayuu allabariga iyo qurbaankaba joojin doonaa.” Daanyeel 9:27. Gugii sannadka A. D. 31, Masiixii ah allabariga runta ah ayaa lagu bixiyey Kalfari. Markaasaa daahii macbudka laba u kala jeexmay, isagoo muujinaya in quduusnimadii iyo macnihii adeegga allabarigu ay ka tageen. Wakhtigii ayaa yimid in allabariigii iyo qurbaankii dhulka laga joojiyo.

“Halka toddobaadka ah—todoba sannadood—wuxuu dhammaaday C.D. 34. Markaasna dhagax-ku-dhufashadii Istefanos ayay Yuhuuddu ugu dambayntii ku shaabadeeyeen diidistoodii injiilka; xertiina, kuwii kala firdhay silica aawadiis, ‘meel kasta way mareen iyagoo ereyga ku wacdiyaya’ (Falimaha Rasuullada 8:4); wax yar dabadeedna, Saa'uul kii silcin jiray waa la soo jeediyey, oo wuxuu noqday Bawlos, rasuulkii dadka aan Yuhuudda ahayn.” *The Desire of Ages*, 233.

Sannadkii 34, toddobaadkii quduuska ahaa (laba kun iyo shan boqol iyo labaatan maalmood) wuu dhammaaday, Israa'iiltii hore na Ilaah waa ka furay guurkii; wakhtigoodii nimcadu si buuxda ayuu u xidhmay. Halkaas waxaa ciqaabtii ka dhan ahayd Israa'iiltii hore, sababta diidmadii axdiga iyo iskutallaabta lagu qodbay Wiilka Ilaah, loo hoos geeyey xukunkii fulineed ee Ilaah. Ilaah, naxariistiisa dulqaadka dheer leh awgeed, wuxuu dib u dhigay burburintii Yerusaaalem ilaa go'doomintii iyo burburintii 66 AD ilaa 70 AD.

Aayadaha ku jira Daanyeel cutubka sagaalaad, ee tilmaamay toddobaadka Masiixu axdiga ku adkeeyey, waxay sidoo kale caddeeyaan in Roomaankii jaahilka ahaa (amiirka iman doona) uu burburin doono magaalada iyo meesha quduuska ah; hase yeeshee Ilaah, naxariistiisa dulqaadka dheer leh, wuxuu siiyey carruurtii Israa'iil hore waqti ay ku maqlaan injiilka oo ay go'aan uga gaadhaan sidii awowayaashood u sameeyeen muddadii toddobada sannadood ahayd ee adeegiddii Masiixa iyo xertiisu ay dhexdooda ku jireen.

“Ku dhowaad afartan sannadood ka dib markii halaagga Yerusaaalem uu Masiixu qudhiisu ku dhawaaqay, Rabbigu wuxuu dib u dhigay xukumadiisii ku dhici lahaa magaalada iyo qarankaba. Waxaa yaab leh dulqaadka dheer ee Ilaah u muujiyey kuwii diiday injiilkiisa iyo kuwii dilay Wiilkiisa. Masaalka geedka aan miro dhalin wuxuu metelayey habkii Ilaah ula macaamilay quruunta Yuhuudda. Amarku hore ayuu u baxay, ‘Jara; maxaa dhulka u cidhiidhinaya?’ (Luukos 13:7), hase yeeshee naxariista rabbaaniga ahi waxay u tudhay in yar oo kale. Weli waxaa Yuhuudda ku dhex jiray kuwo badan oo aan garanayn dabeecadda iyo hawsha Masiixa. Carruurtuna ma ay helin fursadihii ama ma ay aqbalin nuurkii ay waalidkood quudhsadeen. Wacdinta rasuullada iyo kuwa la shaqaynayey dhexdooda, Ilaah wuxuu ka dhigi lahaa iftiin inuu u ifo; waxaana loo oggolaan lahaa inay arkaan sida wax sii sheegiddu u rumoowday, ma aha oo keliya dhalashada iyo nolosha Masiixa, laakiin sidoo kale dhimashadiisa iyo sarakiciddiisa. Carruurta looma xukumin dembiyadii waalidkood; laakiin markii ay, iyagoo aqoon u leh nuurkii oo dhan ee waalidkood la siiyey, diideen nuurka dheeraadka ah ee iyaga la siiyey, waxay noqdeen kuwo la wadaaga dembiyadii waalidkood, oo waxay buuxiyeen qiyaastii xumaantooda.”

Dulqaadashada dheer ee Ilaah u muujiyey Yerusaaalem waxay Yuhuudda oo keliya ku sii adkaysay madax-adaygoodii aan toobadda lahayn. Nacaybkii iyo arxan-darridii ay kula kaceen xertii Ciise ayay ku diideen deeqdii ugu dambaysay ee naxariista. Markaasaa Ilaah ka qaaday ilaalintiisii, wuxuuna ka fogeeyey xooggiisii xannibayay Shayddaanka iyo malaa'igtiisa, quruuntiina waxaa loo daayay xukunka hoggaamiyihii ay iyagu doorteen. Carruurtoodu waxay quudhsadeen nimcada Masiixa, taas oo u suurto gelin lahayd inay ka adkaadaan damacyadooda sharka ah, haddaba kuwii sharka ahaa ayaa noqday kuwii ka adkaaday. Shayddaanu wuxuu kiciyey hamiga ugu daran uguna hooseeya ee nafta. Dadku ma ay fikirayn; waxay dhaafeen heer ay caqli wax ku maamuli karto—waxaa xukumayay kicid degdeg ah iyo cadho indho la'. Arxan-darridooda waxay ku noqdeen kuwo shayddaani ah. Qoyska dhexdiisa iyo quruunta dhexdeeda, kuwa ugu sarreeya iyo kuwa ugu hooseeya dabaqadaha bulsheedba, waxaa ka jiray tuhmo, xaasidnimo, nacayb, dirir, fallaago, iyo dil. Meelna ammaan lagama helin. Saaxiibbada iyo qaraabaduba way iskhayaaneeyeen. Waalidku carruurtooda ayay dileen, carruurtuna waalidkood. Taliyayaashii dadka ma ay lahayn awood ay naftooda ku taliyaan. Damacyo aan la xakamayn ayaa ka dhigay daalimiin. Yuhuuddu waxay aqbaleen marag been ah si ay ugu xukumaan Wiilka Ilaah ee aan dembiga lahayn. Haatan eedaymo been ah ayaa noloshoodii ka dhigay mid aan sugnaan lahayn. Falalkooda ayay muddo dheer ku lahaayeen: ‘Kan Quduuska ah oo reer binu Israa'iil ah naga hor qaada.’ Ishacyaah 30:11. Haatanna rabitaankoodii waa la siiyey. Cabsida Ilaah mar dambe ma ay dhibin. Shayddaanku wuxuu joogay madaxa quruunta, madaxda ugu sarraysa ee madaniga ah iyo kuwa diintuba waxay ku jireen hoos-socodkiisa.” Khilaafkii Weynaa, 27, 28.

Sida Rasuulka Axdiga, Masiixu markii hore si gaar ah ayuu ula macaamilay Yuhuudda oo keliya. Sannadkii 34, markii I Stefanos la dhagxiyey, injiilkiina markaas ayuu gaadhay quruumaha aan Yuhuudda ahayn, waxaana timid wakhtigii xukunka fulinta ah ee Ilaah, in kastoo Ilaah naxariistiisa ku dib dhigay wakhtigaas qiyaastii afartan sannadood.

Isagoo ah Rasuulkii Axdiga, isagoo dhammaystiraya Malakis cutubka saddexaad, Masiixu laba jeer ayuu macbudka daahiriyeey. Wuxuu taas sameeyey xilli si gaar ah loogu gooyey dadka axdiga ee markaas la dhaafayey oo la furayey, iyo weliba kuwa markaas noqon lahaa dadka cusub ee la doortay. Markii muddadaas dhammaatay, waxaa bilowday wakhtigii xukunka fulinta ah ee Ilaah. Yooxanaa Baabtiisaha wuxuu ahaa rasuulkii jidka u sii diyaariyey hawsha Masiixa ee ah inuu kiciyo dad cusub oo la doortay oo uu axdi la geli doono.

Labadii nadiifin ee macbudku waxay ahaayeen casharro muuqaal ah oo tilmaamaya shaqada Masiixa ee nadiifinta macbudka nafta. Marka Rasuulka Axdigu si kedis ah u yimaado cutubka saddexaad ee Malaakii, Isagu wuxuu daahiriya sidoo kalena sifeeyaa wiilashii Laawi, ujeeddaduna tahay in la abuur qurbaan, sidii waagii hore.

Laakiin yaa adkaysan kara maalinta imaatinkiisa? Oo yaa istaagi kara markuu muuqdo? Waayo, isagu wuxuu la mid yahay dabka safeeyaha, iyo saabuunta dhar-dhaqaha. Oo wuxuu fadhiisan doonaa sidii safeeye iyo daahiriye lacagta; oo wuxuu daahirin doonaa wiilashii Laawi, oo wuxuu u safeeyn doonaa sida dahab iyo lacag, si ay Rabbiga ugu bixiyaan qurbaan xaqnimo ku jira. Markaasaa qurbaanka Yahuudah iyo Yerusaleem Rabbiga u noqon doonaa mid laga helo farxad, sidii waayihii hore, iyo sidii sannadihii hore. Malaakii 3:2–3.

Malaakii cutubka saddexaad, iyo labada nadiifin ee macbudku waxay matalaan kaamilnimada rumaysadka wiilasha Laawi oo uu dhammaystiray Rasuulka Axdiga. Kaamilnimada rumaysadka wiilasha Laawi waxaa matala daahirinta dahabka.

“Waa in ay jirtaa, dhammaan kuwa saamayn kasta ku leh sanitarium-ka, la jaanqaadid doonista Ilaah, is-hoosaysiin, iyo qalbiga oo loo furo saameynta qaaliga ah ee Ruuxa Masiixa. Dahabka dabka lagu tijaabiyey wuxuu u taagan yahay jacayl iyo iimaan. Kuwo badan waxay ku dhow yihiin inay jacayl ka madhnaadaan. Isku-kalsoonaanta naftu waxay indhahooda ka qarsataa baahidooda weyn. Waxaa jirta baahi lagama maarmaan ah oo cad oo ah in maalin kasta loo soo jeesto Ilaah, lana helo waayo-aragnimo cusub, qoto dheer, oo maalinle ah nolosha diinta.” Testimonies, volume 4, 558.

Malaakii cutubka saddexaad, iyo labada nadiifin ee macbudku waxay matalaan kaamilaadda fahamka korodhka aqoonta ee kuwa xigmadda leh, kuwaas oo ah wiilasha Laawi, taas oo uu dhammaystiro Rasuulka Axdiga. Kaamilaadda wiilasha Laawi waxaa matala daahirinta lacagta.

Erayada Rabbigu waa erayo daahir ah; waxay la mid yihiin lacag lagu tijaabiyey foornada dhulka, oo toddoba jeer la safeeyey. Sabuurka 12:6.

Malaa'igta Axdiga waxaa la doonayay inuu wiilasha Laawi u daahiro sida lacagta iyo dahabka. Erayga Ilaah baa ah waxa daahiriya, waayo in la daahiriyo waa in la xaq laga dhigo oo la quduus yeelo.

Ku quduusi runtaada; eraygaagu waa run. Yooxanaa 17:17.

Yooxanaa Baabtiisaha wuxuu ahaa rasuulkii jidka u sii diyaariyey Rasuulka Axdiga fulinta koowaad ee Malaakii cutubka saddexaad, farriintiisuna arrintaas waxay lahayd dabecad afar-geesood ah. Hawshiisu waxay ku jirtay aqoonsiinta hawsha daahirinta ee uu fulin lahaa Rasuulka Axdiga, iyo in hawsha daahirinta ee la dhammaystiray lagu matalay fal ah in meel hadhuudhka lagu tumo la xaaqo. Wuxuu aqoonsiiyey in dadkii hore loo doortay markaas lagu jiray geeddi-socodkii laga gudbayey. Wuxuu kaloo dadka Ilaah u soo bandhigay farriintii La’odikiya, isagoo sidaas ku tusay dembiyadooda iyo dembiyadii awowayaashood. Wuxuu xaqiiqooyinkan oo dhan geliyey duruufaha “cadhada iman doonta.” Hawsha rasuulkii jidka diyaariyey waxay ka dhiganayd hawl uu qabtay mid aan weligiis waxbarasho ka helin nidaamka waxbarasho ee dadka laga gudbayey.

Yooxanaa Baabtiisaha dhexdiisa Rabbigu wuxuu isu kiciyey ergay u diyaariya jidka Rabbiga. Wuxuu ahaa inuu dunida u qaado markhaati aan gabasho lahayn oo dembiga ku canaanta kuna cambaareeya. Luukos, isagoo ku dhawaaqaya hawshiisa iyo shaqadiisa, wuxuu leeyahay, “Oo isagu wuxuu hortiisa ku mari doonaa ruuxa iyo xoogga Eliyaah, inuu qalbiyada aabbayaasha carruurta ugu soo jeediyo, oo kuwa caasiyiinta ahna xigmadda kuwa xaqa ah ugu soo celiyo; si uu Rabbiga ugu diyaariyo dad diyaar loo yeelay” (Luukos 1:17).

“Qaar badan oo Farrisiinta iyo Sadduqiinta ah ayaa u yimid baabtiiskii Yooxanaa, markaasuu isagoo kuwaas la hadlaya wuxuu yidhi, ‘Dhal jiirarro sun lehayow, yaa idiin digay inaad ka carartaan cadhada iman doonta? Haddaba keena midho ku habboon toobadkeenka; oo ha isku odhanina qalbigiinna, Ibraahim baa noo ah aabbahayo; waayo, waxaan idinku leeyahay, Ilaah wuxuu dhagaxyadan ka kicin karaa carruur Ibraahim u ah. Haddana faaskii ayaa la dhigay xididka geedaha; sidaas daraaddeed geed kasta oo aan midho wanaagsan dhalin waa la gooyaa oo dabka ayaa lagu tuuraa. Anigu waxaan idinku baabtiisaa biyo xagga toobadkeenka; laakiin Kan iga dambeeya ayaa iga xoog badan, oo kabiihiisana inaan qaado anigu uma qalmo; Isagu wuxuu idinku baabtiisi doonaa Ruuxa Quduuska ah iyo dab; fargeetadiisiina gacantiisay ku jirtaa, oo Isagu si buuxda ayuu u nadiifin doonaa goobtiisa hadhuudhka, sarriiggiisana wuxuu ku ururin doonaa bakhaarka; laakiin buunshaha wuxuu ku gubi doonaa dab aan la demin karin’ (Matayos 3:7–12).”

“Codkii Yooxanaa waxaa kor loo qaaday sida buun. Hawshiisuna waxay ahayd, ‘Dadkayga tus xadgudubkooda, oo reer Yacquubna dembiyadooda’ (Ishacyaah 58:1). Ma uu helin waxbarasho bini’aadmi. Ilaah iyo dabecaddu waxay ahaayeen macallimiintiisii. Laakiin waxaa loo baahnaa mid jidka Masiixa hortiisa diyaariya, oo ku filan geesinimo inuu codkiisa maqashiiyo sida nebiyadii hore, isagoo quruunta fasahaadday ugu yeedhaya toobadkeen.” Selected Messages, buugga 2, 147, 148.

William Miller wuxuu ahaa rasuulkii labaad ee diyaariyey jidka Rasuulka Axdiga, qofnimada iyo hawshii Miller-na waxaa hore loogu sii tusay astaan ahaan Yooxanaa Baabtiisaha.

“Kumanyaal ayaa loo horseeday inay qaataan runta uu William Miller ku wacdiyey, waxaana la kiciyey addoommo Ilaah oo ku jiray ruuxa iyo xoogga Eliyaah si ay u naadiyaan farriinta. Sida Yooxanaa, hormuudkii Ciise, kuwii ku wacdiyey farriintan qotada dheer waxay

dareemeen inay ku qasban yihiin inay faaska saaraan xididka geedka, oo ay dadka ugu yeedhaan inay soo saaraan midho ku habboon toobadkeenna.” Early Writings, 233.

Yuhuuddii muran-badnaa ee wakhtigii Masiixa waxa loo horseeday inay ku kalsoonaadaan farriin been ah oo ku saabsan Masiixa. “Masiix” waa erayga Cibraaniga ee u dhigma erayga Giriigga ah “Christ,” kaas oo macnihiisu yahay “kan la subkay.”

Eraygii Ilaah u soo diray reer binu Israa’iil, isaga oo ku wacdiyaya nabad xagga Ciise Masiix; (isagu waa Rabbiga kulli;) Eraygaas, ayaan idinku leeyahay, waad taqaaniin, kii lagu baahiyey Yahuudiya oo dhan, oo ka bilaabmay Galili, ka dib baabtiiskii uu Yooxanaa ku wacdiyey; sidii Ilaah Ciise reer Naasared ugu subkay Ruuxa Quduuska ah iyo xoogga; kii wareegi jiray isagoo samaan falaya, oo bogsiinaya kuwii dhammaantood Ibliisku dulmay; waayo, Ilaah baa la jiray isaga. Falimaha Rasuullada 10:36–38.

“masiix” iyo “Masiix” labaduba waxay ka dhigan yihiin “kan la subkay”. Masiixa waxaa la subkay markii la baabtiisay, sidaas darteed marka loo eego si farsamo ah, isagu ma uu ahayn Masiixa ama Masiixa ilaa baabtiiskii. Baabtiiskii si nebiyadeed ayuu ula jaanqaadayaa soo-degidda malaa’igta ku xusan Muujintii cutubka tobnaad, taas oo soo degtay 11-kii Agoosto, 1840, waxaana sidoo kale ay la jaanqaadaysaa soo-degidda malaa’igta xoogga leh ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad, taas oo soo degtay 11-kii Sebtembar, 2001. Saddexda astaamood ee nebiyadeed waxay aqoonsanayaan muujinta Ruuxa Quduuska ah ee roobka dambe.

Yuhuuddii dood-jecelku ku dhegganaa fikrad qaldan, oo ahayd farriin nebiyadeed been ah oo sheegaysay in Masiixu dhisi doono boqortooyo dhab ah oo dhulka ka jirta, taas oo quruunta Israa’iil ay dunida ku maamuli doonto. Waxay ahayd farriin been ah oo ballanqaadaysay “nabad iyo barwaaqo.”

Farriintii William Miller waxay lahayd laba qodob oo waaweyn. Kan kowaad wuxuu ahaa dabaqidada waxsii-sheegyada wakhtiga ee aqoonsaday daahirinta meesha quduuska ah, kan labaadna wuxuu ahaa diidmadiisii fasiraadda Kaatooligga ee kun-sano-jirnimada (millennium) oo Protestanku u nuglaayeen inay rumaystaan. Aragtidaas beenta ah ee kun-sano-jirnimada, oo loo aqoonsaday kun sannadood oo nabad iyo barwaaqo ah, waxaa hore loogu matalay aragtiddii beenta ahayd ee boqortooyada Masiixa ee ay haysteen Yuhuuddii dood-yaqaannada ahayd.

Labadaas markhaati waxay aqoonsanayaan fariin roobkii dambe oo been-abuur ah oo ballanqaadaysa “nabad iyo barwaaqo” gudashada saddexaad oo ugu dambaysa ee taariikhda rasuulka diyaariya in Rasuulka Axdigu si kedis ah ugu yimaado macbudkiisa. Fariintaas beenta ah ee roobkii dambe waxaa lagu aqoonsadaa inay tahay fariin “nabad iyo ammaan” ah, taas oo ka soo horjeedda farriintii Yooxanaa Baabtiisaha, kaas oo sheegay in “geed kasta oo aan midho wanaagsan dhalin waa la jaraa, dabkana waa lagu tuuraa,” marka “cadhada imanaysa” timaaddo. Waxa kale oo ay ku metelnayd aqoonsigii Miller ee ahaa in aanay jiri doonin kun sannadood oo nabad ah, sida Katooliknimadu barato; waayo markii Rabbigu soo noqdo, wuxuu dhulka ku baabbi’in doonaa iftiinka ammaanta imaatinkiisa.

Idinkana dhibaataysanow, annagana nala nastaan, marka Rabbi Ciise samada laga muujin doono isaga iyo malaa’igtiisa xoogga badan, isagoo ku imanaya dab ololaya oo aargudasho ku

qaadaya kuwa aan Ilaah garanaynin iyo kuwa aan addeecin injiilka Rabbigeenna Ciise Masiix; kuwaas waxaa lagu ciqaabi doonaa halligaad weligeed ah oo ka fog joogitaanka Rabbiga iyo ammaanta xooggiisa. 2 Thessalonians 1:7–9.

Labadii rasuul ee ugu horreeyey oo diyaariyey jidka si Rasuulka Axdigu uu axdi ula galo dad cusub oo la doortay, waxay muujinayaan in fariin roobkii dambe ah oo been ah oo ku saabsan “nabad iyo ammaan,” taas oo lagu habeeyey jiidkii saddexaad ee Adventism-ka La’odikiya, Shaydaanku u dejiyey si ay uga hortagto Adventism-ka La’odikiya ee jiidka afraad inuu garto doorka Islaamka, sida lagu matalay Hoogga saddexaad.

Habka daahirinta ee loo sameeyo kuwa ay wiilashii Laawi metelaan, kii ka dambeeyey Yooxanaa Baabtiisaha wuxuu ahaa inuu si buuxda u xaadho oo “u daahiri” sagxaddiisa, isagoo adeegsanaya haadka gacantiisa ku jira. Shaqadaas waxaa lagu dhammaystiraa Eraygiisa.

“‘Sifayntiisu gacantiisay ku jirtaa, oo si buuxda ayuu u nadiifin doonaa goobtiisa tumidda, sarreenkiisana wuxuu ku ururin doonaa maqsinka.’ Matayos 3:12. Tani waxay ahayd mid ka mid ah waqtiyadii nadiifinta. Erayada runta ah waxaa lagu kala soocayay buunshaha iyo sarreenka. Maxaa yeelay waxay ahaayeen kuwo aad u isla weyn oo isku-farisa, oo aan aqbali karin canaan, aadna u jecel dunida oo aan aqbali karin nolol is-hoosaysiin ah, qaar badan ayaa Ciise ka leexday. Kuwo badan ayaa weli isla waxaas samaynaya. Nafaha maanta waa la tijaabiyaa sida xertiis loogu tijaabiyey sunagogga Kafarna'um. Marka runta qalbiga la gaadhsiiyo, waxay arkaan in noloshoodu aanay waafaqsanayn doonista Ilaah. Waxay arkaan baahida loo qabo isbeddel dhammaystiran oo naftooda ku dhaca; laakiin diyaar uma aha inay qaadaan hawsha is-inkiraadda leh. Sidaas daraaddeed way cadhoodaan marka dembiyadooda la kashifo. Way tageen iyagoo xumaaday, sida xertii Ciise uga tageen, iyagoo gunuunacaya, ‘Hadalkanu waa adag yahay; yaa maqli kara?’” The Desire of Ages, 392.

Fariinta roobka dambe waa “doodda” ku jirta Xabaquuq cutubka labaad, waana ereyada runta ah ee kala sooca buunshaha iyo sarreenka. Kala-soocaasina waa sifaynta uu fuliyo Rasuulka Axdiga. Taariikhda Milleriyiinta, fariinta Daanyeel cutubka siddeedaad, aayadda afar iyo tobnaad, waxay keentay sifayn markii ay markii ugu horraysay fashilantay, oo ay sababtay wakhtiga dib-u-dhaca ee Xabaquuq cutubka labaad iyo masaalka tobanka bikradood ee Matayos cutubka shan iyo labaatanaad. Markii fariintii Qaylada Habeenbadhka ugu dambayntii rumowday Oktoobar 22, 1844, waxay soo saartay sifayn ka sii weyn. Markaas ayay ahayd markii Rasuulka Axdigu si kedis ah u yimid oo bilaabay sifayntii iyo daahirintii ugu dambaysay. Dhaqdhaqaaqii ka soo gudbay labadii ugu horraysay ee saddexda daahirin iyo sifayn, ayaa ku guuldarraystay tii saddexaad, waxaana loo diray cidlada La'odikiya sannadkii 1863.

Taariikhdii Millerite-ka dhexdeeda, Protestants-ku markii hore waxaa lagu sifeeyey erayada runta; dabadeedna dhaqdhaqaaqii malaa’igta kowaad ayaa la sifeeyey markii uu yimid fariintii saddexaad ee imtixaanka. Laakiin kuwii ahaa dhisayaashii macbudka Millerite-ka intii lagu jiray afartan iyo lixda sannadood ee ka soo bilaabmay 1798 ilaa 1844, way ku guul-darraysteen imtixaankii saddexaad, kaas oo yimid Oktoobar 22, 1844, in kastoo ay si buuxda u rumoobiyeen masaalkii tobanka bikradood.

“Qaar badan oo u baxay inay la kulmaan Arooska iyagoo ku hoos jiraa farriimihii malaa’igta koowaad iyo tan labaad, ayaa diiday tan saddexaad, taas oo ah farriinta ugu dambaysa ee imtixaanka ah ee dunida la siinayo; mowqif la mid ahna waa la qaadan doonaa marka baaqa ugu dambeeya la sameeyo.

“Faahfaahin kasta oo masalkan ka mid ah waa in si taxaddar leh loo barto. Waxaa nalagu matalaa bikradaha caqliga leh ama kuwa nacasyada ah.” Review and Herald, October 31, 1899.

Taariikhdiisii nebinnimada ee bilaabatay imaatinkii malaa’igta saddexaad 22-kii Oktoobar, 1844, waxay ahayd guul-darro, waxayna ku dhammaatay fallaagadii 1863. Sannadkii 1850kii, Walaasha White waxay qortay farriintan soo socota.

“Rabbigu wuxuu i siiyey aragti, Janaayo 26, taas oo aan sheegi doono. Waxaan arkay in qaar ka mid ah dadka Ilaah ay ahaayeen doqon iyo hurdo ku jira; oo ay ahaayeen kuwo badh toosan oo keliya, mana ay garanayn wakhtiga aynu hadda ku nool nahay; iyo in ‘ninkii’ watay ‘burushka boodhka’ uu soo galay, iyo in qaar ay khatar ugu jireen in la xaaqo. Waxaan Ciise ka baryay inuu badbaadiyo iyaga, inuu in yar oo dheeraad ah u naxariisto, oo uu u oggolaado inay arkaan halistooda cabsida leh, si ay isu diyaariyaan ka hor intaanay weligeed aad u daahin. Malaa’igtii waxay tidhi, ‘Baabba’u wuxuu imanayaa sida duufaan xoog weyn leh.’ Waxaan malaa’igta ka baryay inay u naxariisato oo ay badbaadiso kuwa dunidan jecel, oo ku xidhan hantidooda, oo aan doonayn inay ka go’aan oo ay u huraa si ay u dedejiyaan rususha jidkooda ku jira inay quudiyaaan idaha gaajaysan, kuwaas oo baaba’ayay sababo la xiriira cunto ruuxi ah oo ay waayeen.”

“Markaan arkay nafaha masaakiinta ah ee u dhimanaya baahi ay u qabaan runta waqtigan, iyo in qaar ka mid ah kuwa qirta inay runta rumaysan yihiin ay iyaga u daynayaan inay dhintaan, iyagoo xannibaya qalabkii loo baahnaa si loo sii wado shuqulka Ilaah, aragtidaasu aad bay ii xanuujisay, oo waxaan ka baryay malaa’igta inay iga fogayso. Waxaan arkay in markii qadiyadda Ilaah ay dalbatay qayb ka mid ah hantidooda, sidii ninkii dhallinyarada ahaa ee Ciise u yimid, [Matthew 19:16–22.] ay murugaysan u tageen; iyo in dhawaan belaayada fatahaysa ay ka dul mari doonto oo ay hantidooda oo dhan qaadayso, markaasna ay goor dambe noqon doonto in la huro waxyaalaha dunida, oo khasnad jannada ku taal la urursado.” Review and Herald, April 1, 1850.

Sannadkii 1850, ninkii buraashka boodhka watay hore ayuu u yimid. Oktoobar 22, 1844, Rasuulkii Axdiga ayaa si kedis ah ugu yimid macbudkiisa, wuxuuna bilaabay hawsha nadiifinta iyo daahirinta wiilashii Laawi.

Waxaan sii wadi doonaa daraasaddan maqaalka xiga.

“Maanta nafaha waa la imtixaamayaa oo la tijaabinayaa, qaar badanna waxay marayaan isla jidkii ay mareen kuwii Masiixa ka tegey. Marka Erayga lagu tijaabiyo, waxay diidaan Macallinka rabbaaniga ah. Marka la canaanto maxaa yeelay noloshoodu lama waafaqsana runta iyo xaqnimada, waxay ka jeestaan Badbaadiyaha; go’aankooduna, sida kii xertii ka xumaatay, mar dambe dib looma beddelo. Mar dambe lama socdaan Masiixa. Sidaas ayaa erayadan loo oofiayaa, ‘Mafiiqiisu gacantiisay ku jirtaa, oo wuxuu si buuxda u sifayn doonaa

meeshiisa hadhuudhka lagu tumo, saruuntiisana wuxuu ku ururin doonaa bakhaarka.”” Signs of the Times, May 15, 1901.